Til	NORTRE styret
Møtedato	2026-10-22
Saksnummer	2026/24
Sakstype	Orienteringssak
Saksbehandler	Christine Stansberg, Oddgeir Lingaas Holmen

Status for arbeid i 2026

Forslag til vedtak
Saken tas til orientering med merkander.

Formål med saken

Informere styret om status for arbeidet som er beskrevet til KD/HOD for 2026.

Vedlegg

Status for arbeid i 2026 (se under).

Vedlegg til sak 2026/24 - Status for arbeid i 2026

Her er en kort løypemelding med status per oktober 2026 for tiltaksområdene som ble beskrevet i brev til KD/HOD 31. oktober 2025 (https://www.nortre.no/om/planer/).

Arbeidet er organisert i fem tiltaksområder med syv tiltak. Tiltakene er knyttet til bevilgningen over statsbudsjettet på 10.4 MNOK for 2026, og øvrig utviklingsaktivitet ved nodene er utelatt.

T1: Heve og samordne sikkerhets- og personverntiltak 3

T.1.:1 ISO/IEC 27001-sertifiseringsarbeid (videreføre) 3

T.1.2: EHDS-tilpasninger av NORTREs sikre analyserom (oppstart) 3

T2: Forbedre tjenestetilbud og brukervennlighet 4

T2.1: Økt grad av selvbetjening av sikre analyserom i NORTRE (oppstart) 4

T2.2: Enklere tilgang til tungregnekraft og KI-kapasitet i NORTREs sikre analyserom (oppstart) 4

T3: Sikre interoperabilitet med eksterne aktører 5

T3.1: Sikre dataflyt fra eksterne datakilder til NORTRE (videreføring) 5

T4: Øke robusthet og driftsstabilitet 6

T4.1: Bygge kapasitet for å møte nye brukergrupper (oppstart) 6

T5: Samordne juridiske, administrative og tekniske tjenester 7

T5.1: Etablere NORTRE strategisk og organisasjonelt som den nasjonale infrastrukturen for personsensitive data (oppstart) 7

"Videreføring" indikerer at aktiviteten ble påbegynt før 2026, og "Oppstart" indikerer at aktiviteten starter i 2026.

T1: Heve og samordne sikkerhets- og personverntiltak

T.1.:1 ISO/IEC 27001-sertifiseringsarbeid (videreføre)

Tiltaket har som mål å sikre at NORTRE etablerer det samme internasjonalt anerkjente ledelsessystemet for sikkerhet, ISO/IEC 27001.

Lik sertifisering for en internasjonalt anerkjent sikkerhetsstandard vil gi et tillitsverdig utgangspunkt for samarbeid og interaksjon med andre aktører, og danne en solid grunnmur for utvikling av fellestjenester innen NORTRE.

Status per oktober 2026

Bevilgningen har gjort det mulig å intensivere ISO-arbeidet i år. TSD har gjennomført dokumentgjennomgang med DNV tidligere i høst, og sertifiseringsrevisjon er planlagt i november. SAFE har jobbet med forberedelser gjennom året, og dokumentgjennomgang er planlagt i november. HUNT Cloud er allerede sertifisert, og har ikke tatt ut ressurser i dette tiltaket utover dokument- og kompetansedeling med TSD og SAFE. Per nå forventer vi at alle tre vil ha sertifikater i løpet av 2027.

T.1.2: EHDS-tilpasninger av NORTREs sikre analyserom (oppstart)

Første del av tiltaket har som mål å følge innføringen at European Health Data Space (EHDS) tett for å sikre at kommende krav og gap ved dagens analyserom identifiseres tidlig.

Verdien er at vi så tidlig som mulig fanger opp behov for små og store endringer i infrastrukturene, som erfaringsmessig kan ta tid å implementere, og at vi bruker informasjonen til å planlegge og implementere endringer i løsningene i god tid før innføringen i 2029.

Status per oktober 2026

Vi har gjennom året fulgt arbeidet med utkast til endringer tett sammen med HDIR og FHI. Vi som en del av SPUHiN-samarbeidet med HDIR og FHI gjort en detaljert gjennomgang av foreløpig utkast til analyseromskrav. Dette blir et av inngangsfaktorene til vårt første "all-hands" NORTRE-møte i Oslo 29/30. oktober. En foreløpig status er at det, som forventet og skissert i 2027-målene, vil være tydelige men nåbare utviklingsbehov før 2029.

T2: Forbedre tjenestetilbud og brukervennlighet

T2.1: Økt grad av selvbetjening av sikre analyserom i NORTRE (oppstart)

Tiltaket har som mål å legge til rette for å utvikle en prototype for et kontrollpanel rettet mot helsedatatilgangsorgan (HDAB), tiltrodde helsedatainnehavere (TDH) og helsedatainnehavere (DH) som som gir oversikt over datautleveringer og tilganger.

HDAB og datainnehavere blir en ny brukergruppe med EHDS, og det er viktig å kunne tilby tilpassede løsninger som gjør det enkelt å dele data og å holde lovpålagt oversikt og kontroll over godkjent aktivitet. I tillegg vil økt fokus på selvbetjening gjøre det enklere å møte et økt antall brukere i infrastrukturen.

Status for arbeidet

TSD som allerede har utstrakt bruk av selvbetjening har delt erfaringer og kunnskap med SAFE og HUNT Cloud, og vi er godt i gang med diskusjonen rundt hvordan tjenester for HDAB og helsedatainnehavere best kan løses. Vi har startet dialogen med FHI rundt løsningsvalg.

SAFE og HUNT Cloud har gjennom året jobbet med grunnleggende forberedelser for selvbetjening. SAFE har jobbet med utvikling av en ny infrastrukturplattform (SAFE 3.0) som forenkler selvbetjenting, mens HUNT Cloud har jobbet med endringer på underliggende nettverksinfrastruktur for å kunne isolere selvbetjentingsløsninger fra sikre analyseromsmiljø. Arbeidet med selvbetjening vil fortsette gjennom 2027.

T2.2: Enklere tilgang til tungregnekraft og KI-kapasitet i NORTREs sikre analyserom (oppstart)

Tiltaket har som mål å gi tilgang på tungregnekapasitet og KI-kapasitet mellom nodene i NORTRE. KI er i rask utvikling, og for å sikre konkurransekraft for forskning på norske persondata er det avgjørende at forskere får mulighet til å utnytte KI-baserte verktøy og hjelpemiddel inne i sikre analyserom. KI-utstyr er også kapitalkrevende og i rask prisvekt, noe som gjør effektiv ressursutnyttelse ekstra viktig. Alle nodene i NORTRE har tilbudt analyserom med KI-utstyr (GPU) over mange år, men den raske utviklingen de siste 1-2 årene stiller nye krav til både ressursutnyttelse og løsninger.

Status for arbeidet

TSD og SAFE har begynt arbeidet med tilpasninger rettet mot at regnejobber fra SAFE kan sendes til Sigma2 sitt tungregneanlegg Colossus som står i TSD. TSD og SAFE har jobbet med å tilby språkmodeller (LLM'er) inne i sine analyserom (AI-as-a-service). Per nå har alle prosjekter i TSD selvbetjent mulighet til å skru på KI-tilgang for sitt prosjekt. HUNT Cloud har jobbet med å optimalisere sin GPU-portefølje mot store komplekse analyser og hentet erfaring rundt federerte AI-analyser. Vi forventer en fortsatt rask utvikling innen AI og at arbeidet fortsetter gjennom 2027.

T3: Sikre interoperabilitet med eksterne aktører

T3.1: Sikre dataflyt fra eksterne datakilder til NORTRE (videreføring)

Tiltaket har som mål å sikre enkle dataoverføringer inn til NORTRE (en-vei-inn), og å etablere en trygg og enkel måte å flytte data mellom helseforetak og FHI og NORTRE.

For å sikre raskest mulig tilgang til helsedata for forskere er det viktig at dataflyt mellom datainnehavere og direkte inn til sikre analyserom er rask og enkel. Alle som sender/mottar data må bli enige om sikkerhetsvilkår og tekniske vilkår for transporten.

Status for arbeidet

Vi har startet diskusjonene rundt hvordan vi best kan etablere én-vei-inn til NORTRE som følger de kommende EHDS-kravene. Prinsippene er samlet i et felles designdokument som vi vil bygge videre på.

TSD har allerede et API for felles datatransport. SAFE har fullført arbeidet med sitt API for datatransport i år. Dagens transportløsning ved HUNT Cloud benytter en annen teknologi (SFTP), og det er gjort grunnarbeid med datasenternettverk for å muliggjøre nødvendig API-kommunikasjon fra internett og inn til sikre analyserom. Utviklingen med oppdaterte transportløsninger er forventet å starte opp i 2027.

TSD har startet og ledet NORTRE-dialog med HSØ ift. om det kan etableres faste nettverksåpninger mellom foretaksnettverk og universitetsnett. Arbeidet er foreløpig i en utredningsfase.

NORTRE er gjennom TSD involvert i samtlige av pilotene i Nasjonalt Genomsenter-prosjektet, men prosjektet har vært under en form for restart og reetablering siste halvår. NORTRE er mest involvert i pilot3 der man skal vise dataflyt mellom UNN og TSD som en demonstrator. Dette henger kun på nettåpninger, men her håper man at HSØ skal gå opp løypa og åpne nettet først mellom sykehusenes kliniske nett og NORTRE. Dette gjøres ved å tillate trafikk på https initialisert fra sykehuset og mot NORTRE. DEt ble gjort et stort forankringsarbeid omkring nettåpninger vinteren 2026 med SP, HSØ, NORTRE-partnere, Sikt og Norsk Helsenett rundt bordet.

T4: Øke robusthet og driftsstabilitet

T4.1: Bygge kapasitet for å møte nye brukergrupper (oppstart)

Tiltaket har som mål å redusere risiko for driftsbrudd og personavhengigheter. Nodene har over mange år hatt høy utviklingstakt, men har delvis vært driftet på lav bemanning som gir kritiske avhengigheter av nøkkelpersonell. For å bli en langsiktig og robust leverandør av analyserom er det viktig å øke redundansen på personell og løsninger.

Status for arbeidet

SAFE har kartlagt kompetansebehov for å redusere risiko for driftsbrudd og personavhengigheter, og planlegger nyrekrutteringer i tråd med dette. Det er jobbet med å flytte SAFE over på en fullt programmerbar plattform (SAFE 3.0) som styrker både robust og forenkler drift. Proof of concept planlegges å være klar ved nyttår med driftssetting sommeren 2027.

HUNT Cloud har økt teknisk team med tre nyansettelser som har fått opplæring gjennom året. Det er jobbet med å øke dokumentasjon på kritiske tjenester. Kompetansekartlegging for utvikling og drift har identifisert gap som inngår i rekrutteringsplaner for 2027. Vi forventer fortsatt opplæringsbehov og fokus på dokumentasjon fram mot 2029.

TSD har i dag høy driftsstabilitet og har ikke prioritert tiltaket.

T5: Samordne juridiske, administrative og tekniske tjenester

T5.1: Etablere NORTRE strategisk og organisasjonelt som den nasjonale infrastrukturen for personsensitive data (oppstart)

Tiltaket har som mål å samkjøre og organisere NORTRE som en felles infrastruktur på tvers av tre universiteter og ulike avdelinger.

Status for arbeidet

Fokuset i år har vært å konstituere styret, etablere sekretariat, starte nettsider og felles kommunikasjonskanaler til eksterne aktører og interne medlemmer.

Vi har møttes to ganger ukentlig gjennom året, med arbeidsmøter på tirsdager og ledermøter på fredager. Vi har dratt på "utveksling" mellom nodene, og møttes fysisk i ledergruppa gjennom året for diskusjon og kunnskapsoverføring.

Vi har hatt jevnlig og god dialog med FHI og UiT gjennom året. Vi har hatt mindre strukturert dialog med helseforetakene, og vi ønsker innspill fra styret på mulige mål og samarbeidsflater for samarbeidet med helseforetakene for 2027.

Vi forbereder et notat til KD om kommunikasjon med viktige aktører, spesielt spesialisthelsetjenesten, som vil bli presentert for styret på neste styremøte i desember.